

recipit conservationem crastinam, quia non est distincta ab existentia, et conservatione hodierna, respondetur quod non recipit illam de novo, sed recipit continuationem ejus, et ad istam continuationem inclinatur ex natura sua, sicut quælibet res inclinatur ad sui conservationem, quæ non est inclinatio ad recipiendum de novo, sed ad continuandum esse jam receptum, et ad non habendum contrarium. Inclinatio autem naturalis non solum est ad recipiendum aliquid de novo, sed etiam ad quiescendum in recepto, sicut res quæ acquisivit suum finem, quiescit in illo. Et D. Thomas supra quæst. XIX, art. I, dicit, quod: « Quælibet res hanc habet habitudinem ad suam formam naturalem, ut quando non habet ipsam, tendat in eam, et quando habet, quiescat in ea. » Nec tamen Deus violentiam inferret Angelo per annihilationem, nec cuiquam rei naturali tollendo ab illa esse, quia Deo, ut primo principio omnia obediunt, et nihil illi resistit

sive efficiendo, sive tollendo ab eis; et sic proprie non fit violentia a Deo, quia licet faciat contra inclinationem propriam naturalem, non tamen contra universalem naturæ ad obediendum creatori, quando operatur ut primum principium omnium, sicut nec aquæ fit violentia ascendendo ad replendum vacuum, licet sit contra inclinationem particularem ejus, quia in hoc servit universali bono naturæ ad quod magis inclinatur; et quamdiu fit aliquid juxta inclinationem saltem universalem, non fit violentia.

Ad confirmationem respondetur Angelo esse non repugnantiam ad annihilationem, non per intrinsicam potentiam inclinantem ad non esse, sed per dependentiam a voluntate Dei a qua omnis natura accipit esse non necessitate, sed voluntate ejus. Et ita pertinebit incorruptibilitas Angeli ad gratiam Dei, quæ est domum creationis, non ad aliquam gratiam superadditam naturæ, et dono creationis.

QUÆSTIO LII.

DE COMPARATIONE ANGELORUM AD LOCA.

SUMMA LITTERÆ.

Tractat hic D. Thomas secundam comparationem Angelorum ad res corporales, scilicet non tamquam ad aliquid a se assumptum, sicut corpora in quibus apparent, sed ut aliquid cui assistunt, vel in quo existunt per modum loci.

Tractat autem de loco Angeli per tres articulos.

In primo inquit utrum Angelus sit in loco, et resolvit esse in loco, non tamen eo modo, quo corpus, sed æquivoce cum illo, quia corpus est in loco per contactum quantitatis, quo commensuratur loco, Angelus vero per contactum seu applicationem virtutis; nec enim in Angelis est quantitas molis, sed virtus.

In secundo articulo inquit utrum Angelus possit esse in pluribus locis, et respondet quod solum potest esse in uno loco, cui applicatur sua virtus, non ubique, neque in pluribus simul, quia cum sit virtus finita, non potest nisi ad aliquid finitum, et determinatum cui applicatur, correspondet ei tamquam unus locus sive sit punctum, sive sit aliquid divisibile.

In tertio inquit, an e converso plures Angeli possint esse in eodem loco, respondet non posse, quia sunt in loco per applicationem virtutis tamquam motores seu continentes locum, non contenti a loco: continent autem locum tamquam perfectæ virtutis, cum Angeli sint supremæ causæ creatæ in universo: ergo eodem modo repugnabit esse plures Angelos in eodem loco, sicut plures causas perfectas, et adæquatas respectu ejusdem effectus, vel passi. Non potest autem idem effectus procedere a duplici causa totali, et perfecta: ergo neque plures Angeli habere rationem existendi in eodem loco formali, id est, in eodem ut operatum, et contentum ab illis.

QUÆSTIO LIII.

DE MOTU LOCALI ANGELORUM.

SUMMA LITTERÆ.

Sequitur tertia comparatio Angelorum ad rem corpoream tamquam ad rem motam. Agendo enim de loco Angeli, oportebat agere de motu, quo et loca mutant, et se movent, et corpora.

Inquit autem tria. In primo articulo an possit Angelus moveri localiter, et respondet posse: modum autem movendi dicit proportionari de-